

Beste Boek voor Jongeren

Leerlingen uit de bovenbouw van het vmbo, havo en vwo hebben sinds een aantal jaren een eigen campagneweek waarin leesbevordering centraal staat, met een eigen prijs, schrijvers in de klas en een geschenk. In deze negende editie is een drietal zaken op de schop gegaan. De naam van de prijs is vernieuwd: we spreken anno 2018 over **Beste Boek voor Jongeren**. Die prijs wordt uitgereikt aan het begin van de **Boekenweek voor Jongeren**, waarin ruim twintig auteurs op bezoek gaan bij meer dan honderd middelbare scholen in den lande tijdens de **Literatour**. Voor het derde jaar op rij zal ook **3PAK**, het gratis boekenweekgeschenk voor jongeren met drie korte verhalen verschijnen.

Vorige jaren werden er drie prijzen uitgereikt: een prijs van 15.000 euro voor het beste vertaalde boek, een prijs van 15.000 euro voor het beste oorspronkelijk Nederlandse boek en een publieksprijs. Die laatste prijs bestaat vanaf dit jaar niet meer. De prijs voor het beste vertaalde werk blijft echter uniek in zijn soort: het prijsgeld is namelijk voor zowel de auteur als de vertaler van de roman. Daarmee is deze prijs een van de belangrijkste onderscheidingen voor vertalers in Nederland. Tot slot buigt de vakjury zich vanaf deze editie alleen nog over het samenstellen van de nominatielijsten. Een jury van alleen jongeren zal de uiteindelijke verkiezing van de winnaars in beide categorieën op zich nemen.

Vol enthousiasme heeft de vakjury zich gestort op een berg van net iets meer dan honderd boeken: 58 oorspronkelijk Nederlandse en 43 vertaalde romans werden ingestuurd. Tijdens de juryvergaderingen hebben we ons allereerst laten leiden door de criteria die ten grondslag liggen aan de prijs: een boek dient in 2017 in Nederland verschenen te zijn en de thematiek van het boek moet de belevingswereld van adolescenten beslaan.

De vijfkoppige jury heeft in vier maanden tijd gepassioneerde discussies gevoerd over de vraag wat zij de beste literatuur voor jongeren vindt. Daarbij heeft de jury zich niet laten leiden door marketingtechnische labels op boeken (zoals *Young Adult*) of door een bepaalde NUR-code. Er verschijnen immers veel mooie, literaire werken die niet specifiek voor jongeren zijn uitgegeven. Het belangrijkste criterium was dat de protagonist als adolescent verwickeld is in een geloofwaardige queeste naar het eigen ik, in een originele, beeldende taal. Is het hoofdpersonage ouder, dan moet de terugblik op de leefwereld als jongere centraal staan, zodat identificatie met de hoofdpersoon voor een vijftien- tot achttienjarige mogelijk is.

Een goede roman voor jongeren moet schuren, je aan je lurven het verhaal intrekken, confronteren, vragen oproepen en aanzetten tot discussie. Zo'n roman biedt een veelzijdige, verfrissende en verrijkende blik op jezelf, de ander en de wereld. Het is heel moeilijk om iets vanuit

een anderzans perspectief te zien, laat staan te voelen. Goede fictie helpt ons in het trainen van die, o zo belangrijke, empathische spier.

Een groot aantal van de genomineerde romans thematiseert de kracht van verhalen vertellen. Ze laten de lezer aan den lijve ondervinden hoe een verhaal als levenselixir kan werken. Hoe literatuur een uitweg is uit het leven van alledag vol gespleten verlangens, kwetsuren en frustraties. Wij zijn daarnaast gecharmeerd van schrijvers die de lezer aan het werk zetten, die suggereren in plaats van uitleggen ('*show don't tell*'). Tot slot heeft meer dan de helft van de genomineerde auteurs authentieke ervaringen ingezet voor hun literaire werk, zonder dat de autobiografische wortels op de voorgrond staan. Het universele worstelen met het volwassen worden overstijgt in hun verhalen het persoonlijke en hun verhalen zijn fictionele constructies.

Toevalligzwijs zitten er opvallend veel debuten van relatief jonge schrijvers bij de nominaties. De jury heeft dit echter niet bewust als criterium gebruikt. Bij de vertaalde romans zijn vier van de vijf verschenen in 2017 en in datzelfde jaar al vertaald naar het Nederlands. Ook dat was geen doelgerichte keuze.

Gelukkig bieden onze criteria nog steeds genoeg voer voor discussie. Het is daarom uitermate prettig dat een jury van enkel jongeren zich in september zal buigen over de vraag welke boeken zij willen bekronen. Wij wensen hen en alle andere jongeren in Nederland verreikende leeservaringen met de tien romans die wij nomineren!

De vijf nominaties voor oorspronkelijk Nederlands zijn:

Alex Boogers: *Onder een hemel van sproeten*. Podium

Nhung Dam: *Duizend vaders*. De Bezige Bij.

Roelof ten Napel: *Het leven zelf*. Atlas Contact.

Henk van Straten: *Wij zeggen hier niet halfbroer*. Nijgh & Van Ditmar.

Arjan van Veelen: *Aantekeningen voor het verplaatsen van obelisk*. De Bezige Bij.

De vijf nominaties voor vertaald zijn:

Fatma Aydemir: *Ellebogen*. Signatuur. Vertaald door: Marcel Misset.

Edward Docx: *Laat los mijn hand*. Atlas Contact. Vertaald door: Dirk-Jan Arensman.

Karl Geary: *Montpelier parade*. Ambo|Anthos. Vertaald door: Jan Fastenau.

Sara Nović: *Wie het mooist valt*. Meulenhoff. Vertaald door: Maaïke Bijnsdorp en Lucie Schaap.

Angie Thomas: *The Hate U Give*. Moon. Vertaald door: Jasper Mutsaers.

Nominaties oorspronkelijk Nederlands, op alfabetische volgorde

Alex Boogers: Onder een hemel van sproeten

De gepensioneerde Jacob leidt een teruggetrokken bestaan sinds zijn vrouw Claire is overleden. Hij brengt zijn tijd het liefst door in een uitkijkpost in het bos bij het grootste meer in het gebied, om vogels te spotten. Hij zit er dagen, in afwachting van de ijsvogel. Op een dag staat er een meisje bij zijn stek, in het zompige water. Vanaf dat moment is de vijftienjarige Amy er vaker en de twee vinden steun bij elkaar. Waar Amy vlucht voor een gespannen thuissituatie, ontvlucht Jacob zijn huis voor de leegte. Een ingrijpende gebeurtenis drukt Amy terneer. Jacob zal pas weten wat haar is overkomen als ze hem haar dagboek geeft. De derde ik-verteller in het verhaal is Harvey, de buurjongen van Amy. Ook hij is een buitenbeentje. Zijn vader heeft hem vanaf zijn geboorte afgewezen en op school wordt hij, net als Amy, gepest. Harvey volgt Amy het bos in, observeert haar en Jacob. Het is deze Harvey die verantwoordelijk is voor het samenbrengen van de drie verhaallijnen. Hij geeft Amy en Jacob een stem in het verhaal dat hij smeedt uit het dagboek van Amy, zijn observaties en zijn gesprekken met Jacob.

Iedereen spartelt in het leven en iedereen incasseert klappen. Of je nu in een grote stad woont of in een naamloos gat, zoals Amy, Jacob en Harvey. Op indringende en onvergetelijke wijze worstelen we mee bij hun diepste verlangens, geheimen en levensbepalende ervaringen. Vele scènes grijpen je bij de keel, omdat je de existentiële eenzaamheid van de drie verschoppelingen tot in je diepste vezels voelt. Grote thema's van onze tijd sluimeren onder de verhaallaag: discriminatie, gelijke kansen, onverschilligheid, uitsluiting en sociaal-maatschappelijk isolement. Met een subliem uitgevoerde *roundhousekick* weet Alex Boogers de lezer te raken: je voelt je medeplichtig aan de misstanden in de samenleving waar de romanpersonages onder lijden, zonder dat je in staat bent om in te grijpen in hun lot. Boogers' roman getuigt van waarlijk engagement en stroomt over van de vitaliteit, scheppingskracht en urgentie.

Nhung Dam: Duizend vaders

Beiahêm ligt aan de rand van de wereld. Het is omsloten door een onherbergzaam gebied waar je niet zomaar doorheen kunt. De enige manier om uit Beiahêm te komen is over de koude, grijze zee. De grond is er eeuwig nat en zompig, de mensen zijn er altijd moedeloos en koud. De elfjarige Nhung snapt niet waar haar ouders vandaan kwamen en hoe ze in Beiahêm terecht zijn gekomen, zestien jaar geleden. En waarom is haar vader vorig jaar met de noorderzon vertrokken? Sinds hij weg is sneeuwt het al twaalf maanden onafgebroken. Nhung blijft achter met haar met planten pratende moeder, Gekke Tante en vriendin Moes die ze eigenlijk niet kan vertrouwen. Op school wordt ze veelvuldig gepest. Zo moet Nhung zich eens verontschuldigen voor haar bestaan om iets terug te krijgen. Ze doet het, maar vanaf dat moment is er iets veranderd bij haar vanbinnen. Sommige dingen worden namelijk waarheid als je ze uitspreekt. Levensvreugde ervaart Nhung enkel in de woorden, verhalen, personages, landschappen die ze in boeken aantreft. Ze zijn een onlosmakelijk onderdeel van haar: het zijn "haar vrienden, haar papa's en mama's". Langzaam gaat het bergafwaarts met de kleine, dappere Nhung die zo haar best doet om erbij te mogen horen.

Nhung Dam heeft een ontwapenend verhaal van mythische proporties geschreven over de vraag waar je thuishoort. Het magisch-realistische, surreële denken van het elfjarige meisje werkt desoriënterend. Door haar unieke beeldtaal proef je hoe het is om verloren en ontheemd te zijn in een barre, dystopische wereld. Je doorvoelt hoe slinks de manieren van uitsluiting werken in een gemeenschap en hoe het is om 'de vreemdeling' te zijn. Personage Nhung én auteur Nhung delen beiden de toverachtige kracht van verhalen vertellen om de wereld begrijpelijker te maken. Nhung is een authentieke, nieuwe stem in de Nederlandse literatuur die met haar uitzinnige verbeelding aanzet tot contempleren over de zoektocht van kinderen met een migratieachtergrond.

Roelof ten Napel: Het leven zelf

De jonge Amos heeft een groot zwemtalent. Zijn vader noemt hem liefkozend 'meer vis dan jongen'. Maar op een dag kijkt Amos bij een wedstrijd naar het tijdenbord en beseft hij dat hij nooit sneller zal zijn dan dit. Abrupt stopt hij met zwemmen. Hij gaat werken in een bloemenzaak, waar hij de meeste tijd zit te lezen. Hij verkeert sowieso graag in zijn gedachten. Ook in zijn studententijd lijkt hij een solitair bestaan te leiden. Hij beseft té goed dat wat het dichtst bij je ligt, je ontgaat.

Langzaam tekenen zich in tien korte hoofdstukken de contouren af van Amos' leven. In twee hoofdstukken (1 en 9) zitten we in Amos' hoofd. De overige hoofdstukken kennen de stemmen van zus Daphne, haar vriend Job, zijn oude bazin bij de bloemenwinkel, huisgenoot Guus en diens vakantieliefde Vera, zwemvriend Mats en tot slot van buurtgenoot Lukas die Amos slechts zijdelings kende. Bij hen allen blijft hij achter in herinneringen, nadat hij van het dak van zijn studentenflat is gevallen, toegevend aan de zwaartekracht.

Ten Napel suggereert met zijn spaarzame, poëtische woorden dat er meer is, meer dan wat hij kon vastleggen in de verschillende verhalen die cirkelen rondom de in zichzelf teruggetrokken adolescent Amos. In de coulissen van die verhalen is Amos steeds aanwezig. Hij komt langzaam aan als personage uit de verf in de woorden die de personages voor hem kunnen vinden. Ze tasten, zoeken, filosoferen, beschouwen. Hoe goed ken je een ander? Welke rol speelt toeval in je leven? Welk beeld krijgt een overleden geliefde in je herinneringen? Hoe geef je vorm aan het schuldgevoel dat je beklijft als een dierbare zelfmoord heeft gepleegd? De kracht van deze ingetogen, verstilte roman zit hem niet alleen in de puntgave poëtische stijl of de ragfijne gelaagdheid van het verhaal (o.a. door de vele intertekstuele verwijzingen), maar vooral ook in de organische opbouw.

Henk van Straten: Wij zeggen hier niet halfbroer

Hoofdpersoon Henk bevindt zich sinds zijn geboorte in een complexe gezinssituatie. Hij is een liefdesbaby en gepland, maar zijn moeder is op dat moment nog met een andere man getrouwd. Ze heeft al drie zonen uit dat huwelijk. Ze woont korte tijd in Rotterdam, bij Henks vader, haar grote liefde. Maar ze gaat terug naar Eersel, want ze gunt haar drie oudste zoons hun eigen vader. Ze scheidt officieel, krijgt een eigen kamer in het huis vol mannen en rijdt in Henks jonge jaren ieder weekend naar haar geliefde in Rotterdam. Samen met Henk. Kleine Henk voelt zich half. Nergens hoort hij echt. Hij heeft heel andere interesses dan zijn broers die ook nog eens veel ouder zijn. Zijn biologische vader ziet hij door omstandigheden steeds minder. Als hij een jaar of veertien is, vertrekt zijn moeder naar Curaçao om aan de slag te gaan als *nanny*. Zijn broers wonen inmiddels meer op kamers dan thuis. Dus leeft hij nu samen met zijn stille stiefvader. Met de man die Henk zo veel mogelijk ontloopt. Uit de zwijgzaamheid van zijn stiefvader maakt Henk op dat hij ongewenst is. Dat hij een koekoeksjong is. Meer en meer trekt Henk zich terug op zijn zolderkamertje en in zichzelf.

Henk van Straten schreef naar eigen zeggen een boek dat gestolde werkelijkheid bevat. Voor hem is alles materiaal bij het maken van een kunstwerk, ook hijzelf. Zonder verwijten én bijzonder fijntjes fileert Van Straten zijn verleden, zijn familie en zichzelf. Het gekozen achterafperspectief zorgt voor een prettig ongedwongen samenhang tussen de korte anekdotes. De memoires hebben waarde als kunstwerk, als fictie, omdat ze uitstijgen boven het persoonlijke. Zijn aangrijpende ontwikkelingsroman vertelt het universele en complexe verhaal van volwassenwording. Veel van wat een adolescentenleven op zijn kop kan zetten, passeert de revue: ontluikende seksualiteit, falende vriendschappen, escapisme in drank en drugs, het onbestemde gevoel van rusteloosheid, het verlangen naar zelfstandigheid en het onderzoeken van verschillende subculturen (gabbers, metal, punk). In treffende pennenstreken maakt Van Straten ons deelgenoot van de zieleroerselen van een sensitieve, onrustige jongen op zoek naar een thuis, naar een plek om wortel te kunnen schieten.

Arjan van Veelen: Aantekeningen over het verplaatsen van obelisk

De dertigjarige ik-verteller (die nergens een naam krijgt) probeert in zijn verhaal grip te krijgen op twaalf jaar vriendschap. Vriend Tomas verscheen in zijn leven als een ronselaar. Na afloop van een college over de Stoa in het eerste semester loopt de ik-verteller peinzend over straat. Een Mercedes rolt langzaam naast hem mee en iemand lijkt tegen hem te praten. Hij heeft nog nooit zo iemand gezien: zwarte kleding, goed verzorgd, RayBan op, grote zilveren ring met doodskop om. Tomas is anderhalf jaar ouder dan de zeventienjarige hoofdpersoon, zelfbewust en wereldwijd. Tomas steekt boven alle andere studenten uit, als een man die zijn eigen lot had verkozen. De ik-verteller kijkt dan ook mateloos tegen hem op. Op Tomas' studentenkamer groeit een woordeloos oeuvre tussen hen twee. In die twaalf jaar vriendschap heeft Tomas een stroom adviezen over hem uitgestort: je moet boven je stand leven; je moet een voorschot nemen op de roem die je ten deel zal vallen; je moet aan je eigen zegetocht werken. Tomas moedigt hem aan om groots en meeslepend te leven, om geen leraar Klassiek Talen te worden maar om een roman te schrijven.

De overdonderende roman die wij lezen is de inlossing van die belofte. We volgen een dertigjarige man die met zijn ziel onder zijn arm naar Alexandrië reist, op zoek naar de essentie van vriendschap nadat zijn vriend onverwacht is overleden. Hij wordt tijdens zijn expeditie geconfronteerd met de pijn van verlies, niet alleen van een ware vriend, maar ook van het jezelf niet durven zijn, zelfs niet tegenover jezelf [zin klopt grammaticaal niet: het verlies van het jezelf niet durven zijn?]. Deze ingenieus gestructureerde en ontroerende roman tilt je kortstondig op van het aardse bestaan en geeft je door de vele historisch-filosofische passages een subliem gevoel van nietigheid. De verschillende verhaallijnen vloeien moeiteloos samen en de rijke, intertekstuele verwijzingen laten je begeistert stilstaan bij de vraag wat voor jou werkelijk van waarde is. Deze minutieus gelaagde roman is een betoverende ode aan de vriendschap en aan het leven.

Nominaties vertaald, op alfabetische volgorde

Fatma Aydemir: Ellebogen

Hazal is geboren en getogen in het liberale Berlijn, waar alles mogelijk is, als je maar je best doet. Hoe kan het dan dat Hazal, net als haar vriendinnen, alleen maar tegen grenzen en vooroordelen aanloopt? Ze worstelt met de uitsluitingsmechanismen in de samenleving en met de hypocrisie die ze overal bespeurt. Ook bij haar bloedeigen familie. Tante Semra heeft zich door te studeren vrijgevochten en Hazal zou zelf ook niets liever willen dan bevrijd zijn van de oordelen van haar moeder, broer, ooms en tantes. Ze draait duimen in de bakkerij van haar oom, waar amper klandizie is. Eigenlijk staat Hazal in de wachtstand: ze wacht op een betere toekomst, waarvan ze vreest dat die toch nooit komt, omdat ze die al is misgelopen. Haar langverwachte achttiende verjaardag loopt uit op een groot drama. Al haar opgekropte woede komt er in die éne nacht uit en in paniek vlucht ze naar haar internetvriendje Mehmet in Istanbul. Daar worstelt ze verder met wie ze is. Bij welk 'wij' hoort zij? Als tante Semra uiteindelijk naar Istanbul komt om haar terug te halen, is Hazal zich ten volle bewust van haar existentiële eenzaamheid.

Fatma Aydemirs fenomenale debuutroman heeft in Duitsland direct na verschijnen in 2017 al veel stof doen opwaaien. Hazal is een uiterst geloofwaardige, boze, rebellerende adolescent die vragen stelt over de maatschappij waarin ze opgroeit. Je ervaart aan den lijve hoe het is om te balanceren tussen verschillende culturen en om overal een andere rol aan te moeten nemen: thuis, op straat, op school, bij vriendinnen, bij jongens en in het uitgaansleven. Genadeloos haalt Aydemir stereotiepe, geïdealiseerde beelden onderuit. Ze toont op bewonderenswaardige wijze de complexiteit die onnoemlijk veel jongeren heden ten dage ondervinden bij het opgroeien. Hoe ze zich tussen wal en schip bevinden terwijl ze te klein zijn voor een tafellaken en te groot voor een servet. Haar strak gecomponeerde en geëngageerde ontwikkelingsroman zet aan tot introspectie én debat.

Edward Docx: Laat los mijn hand

Twintiger Louis Lasker is de protagonist in de vierde roman van Edward Docx. Louis twijfelt over alles: zijn baan, de eerste relatie die hij sinds kort heeft en bovenal de waarde van familie. Zijn moeder, een dichteres van Russische oorsprong, is een paar jaar geleden aan de gevolgen van kanker overleden. Hij rijdt zijn vader in hun oude vakantiecarter vanuit Engeland naar Zurich, waar zijn vader in kliniek Dignitas een einde aan zijn leven wil maken. Hij lijdt aan ALS en wil niet meer. Louis heeft moeite met zijn vaders beslissing, maar hij wil hem niet in de steek laten. Als zijn vader om hulp vraagt, wie is hij dan om te zeggen dat hij het niet eens is met zijn beslissing en dat hij het zelf maar moet uitzoeken? Onderweg sluiten de halfbroers van Louis aan. Zij hebben een heel andere verhouding tot vader Larry, die hun moeder verliet. Tweeling Jack en Ralph is elf jaar ouder dan Louis en ook zij hebben zo hun eigen opvattingen over de keus van hun vader. De vier mannen voeren tijdens de lange autoreis hartstochtelijke gesprekken over liefde, dood, relaties, de geschiedenis van hun familie en bepaalde gebeurtenissen die ze samen mee hebben gemaakt. Ondertussen bezoeken ze champagnehuizen, dineren ze in de duurste restaurants en genieten ze van het leven.

De tragikomische road-novel *Laat los mijn hand* bevraagt verijnd hoe je je verhoudt tot je familie, vooral als de familiebanden door een scheiding complex zijn. Vanuit een masculien perspectief bezien we wat het betekent om vader-zoon-broer te zijn. En passant gaat het ook over de vraag wat er werkelijk toe doet in het leven. Mogen degenen van wie we houden keuzes maken die ons pijn doen? Dankzij hoofdpersoon Louis' poëtische overpeinzingen, zijn trefzekere observaties en de levendige dialogen tussen de mannen voel je je een inzittende in het oude, overvolle Volkswagenbusje.

Karl Geary: Montpelier Parade

De zestienjarige Sonny Knolls woont in een armoedige arbeiderswijk in Dublin, met zijn aan gokken verslaafde vader, hardwerkende moeder en een lading broers. Het is er steevast koud en plezier is ver te zoeken. Sonny werkt na school bij een slager, met het idee daar zijn toekomst van te maken. Maar hij verricht het werk eerder plichtmatig dan enthousiast. Vrienden heeft hij niet echt, op de naar aandacht hunkerende zestienjarige Sharon na, met wie hij nu en dan rondhangt, rookt en drinkt. Sonny heeft als dolende puber nergens zin in, voelt een knagende leegte, schaamt zich voor zijn vader en worstelt met zijn toekomst. Zijn leven verandert echter drastisch als hij bij een bouwklus met zijn vader de gedistingeerde Vera Hatton ontmoet. Hij raakt in de ban van haar verschijning: ze is knap, intellectueel en er is iets met haar waardoor hij geïntrigeerd is. Ze is vanaf dat moment onophoudelijk in zijn gedachten. Langzaam ontstaat een onevenwichtige relatie. De volwassen Vera wijdt hem in in de liefde, de literatuur, de kunst en de filosofie. Zij lijkt zijn uitweg uit zijn deprimerende thuis, maar ze trekt zich ondanks Sonny's hartstocht meer en meer terug in zichzelf, met noodlottige gevolgen.

Karl Geary's debuutroman over een adolescent in een desolaat milieu in de jaren '80 kent een prachtig verstilde, duistere setting. Het jij-vertelperspectief is effectief: Sonny blikt terug op zijn jongere ik en beschouwt zijn keuzes als zestienjarige. Die jij-vorm zorgt er tegelijkertijd voor dat het direct over jou, de lezer, gaat. Als een zwart-witfilm met veel grijstinten trekt het verhaal aan je geestesoog voorbij, dankzij de levensechte dialogen, de

prachtige, filmische scènes en de waarachtige personages. *Montpelier parade* is een authentieke, verstikkende roman over een met zichzelf en zijn omgeving worstelende puber die je onmiddellijk in je hart sluit.

Sara Nović: Wie het mooist valt.

“In Zagreb begon de oorlog om een pakje sigaretten.” Al meteen in de eerste zin van deze zinderende *coming-of-age*roman wordt duidelijk dat het zorgeloze bestaan van de tienjarige *tomboy* Ana ruw verstoord is. Ana beziet de veranderingen zoals een kind dat doet: speels. Spelletjes op straat veranderen van voetballen met elkaar naar het beklimmen van de zandzakken die bedoeld zijn als verdedigingsmuur van waarachter op Serviërs geschoten kon worden. Haar naïviteit is echter plotsklaps voorbij als haar ouders vermoord worden. In het tweede deel is Ana tien jaar ouder. Ze is de voorbije jaren met haar zusje opgegroeid bij een adoptiegezin in Philadelphia. Nu studeert ze literatuur aan New York University. Ze gaat terug naar Kroatië, om te achterhalen waar haar boosheid vandaan komt. In het derde deel zijn we terug bij de tienjarige Ana die verweesd achter is gebleven in het oorlogsgebied. Fabelachtige, emotionerende scènes maken duidelijk dat het de verbeeldingskracht van haar verhalen vertellende vader is die haar het leven heeft gered. In het vierde en laatste deel keren we terug naar de twintigjarige Ana. In dit deel komen alle verhaaldraden samen en ervaren we net als Ana de zuiverende kracht die van literatuur uit kan gaan.

Sara Nović heeft een loepzuivere, psychologische debuutroman geschreven over een meisje dat door oorlogsomstandigheden zichzelf en haar familie kwijtraakt. De roman kent een heel geraffineerde compositie in vier delen, die de lezer mondjesmaat cruciale informatie geven om Ana's woede te kunnen doorvoelen. Het geloofwaardige kinderperspectief in deel 1 en deel 3 maakt het grote klein en het kleine groot. Dat maakt Ana's verhaal bedrieglijk eenvoudig en universeel. Het onverschrokken, eerlijke en afstandelijke twintigersperspectief in deel 2 en 4 maakt subtiel invoelbaar wat een oorlog aanricht in mensenlevens.

Angie Thomas: The Hate You Give

De zestienjarige Starr Carter groeit op in Garden Heights, een armoedige, zwarte buurt waar bendes de dienst uitmaken op straat. Geweld is er aan de orde van de dag. Starr kent er maar weinig jongeren, omdat haar ouders haar naar een dure, witte school laten gaan in een andere wijk. Op die school vol kakkers hoeft Starr niet cool te doen. Ze is het per definitie, omdat ze een van de weinigen is met een gekleurde huid. Steeds schippert Starr tussen verschillende leefwerelden. Als ze getuige is van de dood van haar jeugdvriend Khalil, komt Starr in een emotionele *rollercoaster* terecht. Ze zit naast Khalil in een auto als ze aangehouden worden door de politie. Starr is door haar ouders behoorlijk getraind over contact met de politie: altijd alle orders opvolgen. Maar Khalil begaat een fout: hij doet niet wat de agent zegt. Ongewapend wordt hij neergeschoten door agent

Een-Vijftien. Starr moet vanaf dat moment bepalen wie ze is en waar ze voor staat. Zal ze de waarheid durven spreken, ook als dat haar familie in gevaar kan brengen?

Angie Thomas geeft in haar onverschrokken, eerlijke debuutroman een eigentijdse stem aan jonge, boze, gefrustreerde en gekwetste jongeren wereldwijd die op moeten boksen tegen vooroordelen. Ze breekt met stereotypen in de hedendaagse beeldvorming over kansarme jongeren door de gelaagdheid van haar authentieke personages. Thomas smeedt snedige dialogen, verwijzingen naar de rapcultuur, straattaal, subtiele humor, indringende observaties over onrecht en genuanceerd uitgewerkte personages aaneen tot een indrukwekkend geheel. De roman demonstreert hoe moeilijk het is om voor jezelf op te komen en hoezeer dat gebonden is aan de maatschappelijk-sociale omstandigheden waarin je je bevindt. Starr vertegenwoordigt een oprechte, getormenteerde en confronterende stem, die we node misten in de literatuur. Een stem die ons leert dat empathie krachtiger is dan sympathie.

De vakjury van 2018 bestond uit (v.l.n.r.):

Thomas de Veen, literatuurredacteur en recensent bij NRC

Paulien Sigmans, docente Nederlands op het Citadel College in Lent, tekstschrijfster voor de methode Talent bij Malmberg

Jessy Korshuize, boekverkoopster, verantwoordelijk voor de jeugdboekenafdeling van H. de Vries Boeken in Haarlem

Miriam Piters, voorzitter vakjury, docente Nederlands op het Montessori Lyceum in Rotterdam, recensente voor www.tzum.info

Diantha de Vries, werkzaam als consulente jongeren Bibliotheek Breda/Nieuwe Veste Breda (advies en ondersteuning van scholen bij het onderwijs op het gebied van Taal, Media en Cultuureducatie)